

PARTER (Antal tilltalade: 5)

Tilltalad

PER Johan Busk, 19681226-0013
Thols
Sunnanåvägen 8
840 80 Lillhärdal

Ombud och försvarare:

Advokat Carl H Robson
Advokatbyrån Robson AB
Drottninggatan 12
702 10 Örebro

Åklagare

Kammaråklagare Åse Schoultz
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund
Box 488
831 26 Östersund

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Jaktbrott, grovt brott, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)
- 2012-05-06

Beslut

Förverkande och beslag

1. Yrkandet om förverkande av i beslag tagna GPS ogillas. Beslaget hävs
(Polismyndigheten Dalarna; beslagsliggare 2012-2000-BG 1035 p 1-2).

Ersättning

1. Staten ska ersätta Per Busks rättegångskostnader med 148 950 kr, varav 29 790 kr utgör mervärdesskatt.
 2. Kostnaden för den offentliga försvararen advokaten Tomas Wikner ska stanna på staten.
-

MORA TINGSRÄTT
Rotel 6
Rotel 6:1

DOM
2014-11-26
meddelad i
Mora

Mål nr: B 579-12

Tiltalad

Helge ANDERS Dunder, 19440206-7757
Ringvägen 3
842 33 Sveg

Offentlig försvarare:

Advokat Håkan Müntzing
Håkan Müntzing Advokat AB
Box 4
842 21 Sveg

Åklagare

Kammaråklagare Åse Schoultz
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund
Box 488
831 26 Östersund

DOMSLUT

Åtal som den tiltalade frikänns från

1. Jaktbrott, grovt brott, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)
- 2012-05-06

Beslut

Ersättning

1. Advokate Håkan Müntzing tillerkänns ersättning av allmänna medel med 186 841 kr. Av beloppet avser 37 368 kr mervärdesskatt.
 2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.
-

MORA TINGSRÄTT

Rotel 6

Rotel 6:1

DOM

2014-11-26

meddelad i

Mora

Mål nr: B 579-12

Tiltalad

SVEN ÅKE Jonasson, 19640521-8212

Olov Högmans Väg 10

840 80 Lillhärdal

Offentlig försvarare:

Advokat Johan Matz

Advokat Johan Matz Aktiebolag

Nedre Gärdsjö Landsväg 50

795 92 Rättvik

Åklagare

Kammaråklagare Åse Schoultz

Åklagarmyndigheten

Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund

Box 488

831 26 Östersund

DOMSLUT

Åtal som den tiltalade frikänns från

1. Jaktbrott, grovt brott, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)
- 2012-05-06

Beslut

Förverkande och beslag

1. Yrkandet om förverkande av 25 000 kr motsvarande del av värdet på Jonassons snöskoter UOX 223 ogillas.

Ersättning

1. Advokaten Johan Matz tillerkänns ersättning av allmänna medel med 200 813 kr. Av beloppet avser 40 163 kr mervärdesskatt.
 2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.
-

MORA TINGSRÄTT
Rotel 6
Rotel 6:1

DOM
2014-11-26
meddelad i
Mora

Mål nr: B 579-12

Tilltalad

LARS Aki Karlsson, 19690321-6999
Tomtabacken
Sunnanå 212
840 80 Lillhärdal

Offentlig försvarare:

Advokat Åke Söderman
Advokaterna Söderman och Bergsten HB
Box 83
795 22 Rättvik

Åklagare

Kammaråklagare Åse Schoultz
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund
Box 488
831 26 Östersund

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Jaktbrott, grovt brott, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)
- 2012-05-06

Beslut

Ersättning

1. Advokaten Åke Söderman tillerkänns ersättning av allmänna medel med 196 017 kr. Av beloppet avser 39 203 mervärdesskatt.
 2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.
-

MORA TINGSRÄTT
Rotel 6
Rotel 6:1

DOM
2014-11-26
meddelad i
Mora

Mål nr: B 579-12

Tilltalad

Robert LARS Wäppling, 19840227-8595
Könsta 153
830 51 Offerdal

Offentlig försvarare:
Advokat Hans Östberg
Appelli Advokater AB
Box 1305
791 13 Falun

Åklagare

Kammaråklagare Åse Schoultz
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund
Box 488
831 26 Östersund

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Jaktbrott, grovt brott, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)
- 2012-05-06

Beslut

Ersättning

1. Advokaten Hans Östberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 208 160 kr. Av beloppet avser 41 632 kr mervärdesskatt.
 2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har i stämningsansökan yrkat att Per Busk, Lars Wäppling, Anders Dunder, Sven Åke Jonasson och Lars Aki Karlsson ska dömas för grovt jaktbrott enligt följande gärningsbeskrivning.

Busk, Jonasson, Karlsson, Dunder och Wäppling har den 6 maj 2012 i trakten kring Rövarberget – Sexdalsvallen i Dalarna och Härjedalen uppsåtligen tillsammans och i samråd i syfte att döda eller skada sökt efter, spårat och förföljt varg.

Wäppling som varit utrustad med GPS och så kallat hundhalsband har spårat och förföljt varg samt ringat varg med hjälp av snöskoter.

Busk, Jonasson, Dunder och Karlsson har samtidigt placerat sig på sådant sätt att de för det fall tillfälle skulle ges har haft möjlighet att skjuta varg.

GPS och hundhalsband har tillhandahållits av Busk. Snöskoter har tillhandahållits av Jonasson.

Brottet är grovt då jakten avsett ett särskilt skyddsvärt vilt och då jakten har föregåtts av mer omfattande planering och har varit organiserad samt då spårning och förföljande delvis utförts med hjälp av snöskoter.

Åklagaren har i anslutning till åtalet framställt yrkande om förverkande enligt 49 § jaktlagen av 25 000 kr motsvarande del av värdet på Jonassons snöskoter UOX 223 samt att från Busk i beslag tagna GPS ska förverkas.

DOMSKÄL

Skuldfrågan

Per Busk, Lars Wäppling, Anders Dunder, Sven Åke Jonasson och Lars Aki Karlsson har samtliga förnekat brott.

Bevisningen i målet

Vid huvudförhandlingen har Per Busk, Lars Wäppling, Anders Dunder, Sven Åke Jonasson och Lars Aki Karlsson hörts. På åklagarens begäran har vittnena Rolf Karlsson, morbror till Lars Aki Karlsson, Hans-Olov Hansson, Sture Nordlund, Mats Hallin, Pär Johansson, Lars Rehnfeldt, Håkan Sand och Joel Reyier hörts.

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat följande ur förundersökningsprotokollet: protokoll över platsundersökning Olingskog jämte beslagsprotokoll (sid 7-17), beslagsprotokoll jämte protokoll över skospårundersökning och sakkunnigutlåtande från SKL (sid 20-29), flygdokumentation jämte karta över flygsträckan (sid 37-45), karta utvisande Lillhärdals södra viltvårdsområde (sid 231), karta område för jakträtten öster om ån Sexan samt Rövarberget (sid 235 f), karta område för jakträtten Ulvsjö/Olingskogs jaktklubb (sid 240), karta från vargforskare Håkan Sand vid Statens Lantbruksuniversitet utvisande vargarnas positioner under perioden 1-6 maj 2012 i aktuellt revir (sid 222 f), SMHI väderinformation Ulvsjön under perioden 2012-05-01-- 2012-05-06 utvisande nederbörd, snödjup och temperatur (sid 211), översiktskarta spårning naturbevakare Rehnfeldt (sid 161-164, 178 f, 199 f och sid 204) samt fotografier tagna av densamme (sid 166, 168, 170, 172, 174, 180 – 182, 185, 187, 189, 191, 193, 195, 195, 202 och 206), översiktskarta spårning naturbevakare Nordlund (sid 246, 248, och 250), översiktskarta och skisser spårning naturbevakare Hallin (sid 260-263) jämte fotografier (sid 264-267), översiktskarta spårning naturbevakare Johansson (sid 210), sammanställning utifrån de tilltalades telefonlistor (sid 242), utdrag ur

telefonlista (sid 381-385, 387 f och 441), beslagsprotokoll jämte fotografier (sid 290-292 och 312-338) samt värderingar av skoter och GPS (sid 20 och 21 i tilläggsprotokollet). Åklagaren har vid huvudförhandlingen givit in och åberopat en reviderad sammanställning av samtal och SMS till och från Per Busks mobiltelefon (aktbil 146).

På åklagarens begäran har film från polishelikopter spelats upp i redigerat skick och på de tilltalades begäran har samma film spelats upp i oredigerat skick.

Lars Aki Karlsson har åberopat en promemoria över sökning med hund i det aktuella området (aktbil 148).

Utredningen i målet

Följande har framkommit. I ett område vid gränsen mellan Dalarna och Härjedalen, söder om Lillhärdal och omkring Rövarberget och Sexdalsvallen finns ett vargrevir, som ingår i det sk Tandsjöreviret. Statens Lantbruksuniversitet, Grimsö Forskningsstation bedriver forskning på ett vargpar som finns i reviret. Båda vargarna är märkta med sändare. Varghanens rörelse registreras varje timme och tikens rörelser var fjärde timme. Av karta utifrån forskningsstationens registreringar av vargarnas positioner framgår att vargparet rört sig i det aktuella området under perioden 1 april – 6 maj 2012. Vargtiken fick valpar våren 2011 som inte är märkta. Det är troligt att i vart fall tre av valparna finns i samma revir. Enligt vargforskaren Håkan Sand fick vargtiken troligen valpar den 2 maj 2012. Den 3 maj iaktogs i södra delen av området kadavret av en vargdödad älg som bedöms ha dödats någon gång under perioden 26 april – 3 maj 2012.

Enligt SMHI:s väderinformation för det aktuella området kring Ulvsjön var den 4 maj 2012 dygnsnederbörden 7,1 mm och snödjupet 10 cm, den 5 maj var dygnsnederbörden 6,2 mm och snödjupet 12 cm. Snödjupet den 6 maj var 20 cm.

Lägsta dygnstemperatur var den 4 maj som lägst -1,1 grader, den 5 maj -1,6 grader och den 6 maj -6,5 grader.

Lördagen den 5 maj 2012 befann sig naturbevakarna Sture Nordlund och Hans Olov Hansson i området. De körde in i området söder om Sexdalsvallen vid Olingskog, i målet kallat den södra infarten. Det var känt för naturbevakarna att vargtiken skulle valpa inom kort eller nyligen hade valpat och att tiken troligen befann sig i närheten av Rövarberget. Naturbevakarna iakttog färska vargspår på östra sidan av ån Sexan och färska bilspår som följt vargspåren söderut. Där vargspåren vek av från vägen mot ån fanns fotspår från bilspåren som följde vargspåren. Efter ca 500 meter tydde spåren på att personen hämtats upp av bilen. Vid kalkautomaten hade bilen vänt och åkt norrut efter Sexan för att sedan köra ut på vägen mot Lillhärdal. Naturbevakarnas iakttagelser gjordes under förmiddagen den 5 maj 2012.

Utifrån lördagens iakttagelser bestämdes att en större tillsyn av området skulle göras under söndagen den 6 maj 2012 tillsammans med polis. Ytterligare naturbevakare kallades in från närliggande länsstyrelser. Naturbevakarna Hans Olov Hansson, Sture Nordlund och Mats Hallin anlände till området på söndagen kl 08.55 och såg då att tre eller fyra bilar kört in i området tidigare. Det hade snöat under natten. Naturbevakare Mats Hallin åkte tillsammans med en polisman norrut i riktning mot Lillhärdal och till norra infarten till området. Mats Hallin noterade vid norra infarten att det finns spår efter en bil som kört in i området och att två personer varit ur bilen vid den låsta bommen. Mats Hallin bedömde att spåren var från natten eller tidig morgon då det fanns iskristaller i spåren.

Naturbevakare Sture Nordlund och en civil polis åkte in den södra infarten till området. Polishelikopter kallades in för att kunna söka av området. Polishelikoptern flög in i området från söder. Naturbevakare Hans-Olov Hansson följde med i helikoptern och från helikoptern gjordes iakttagelser av rörelser och spår som filmades och fotograferades. Såväl skoterspår som vargspår dokumenterades genom

fotografering. Från helikoptern iaktogs två personbilar av typ SUV, en silverfärgad och en mörkröd. Det visade sig att den silverfärgade bilen tillhörde Anders Dunder och den mörkröda tillhörde Per Busk. Det kunde konstateras att i vart fall tre personer färdades i bilarna. Bilarna färdades norrut och gjorde vissa stopp. Från helikoptern upptäcktes en släpvagn som lämnades kvar av bilarna. Från helikopter iaktogs även en person på skoter som anslöt sig till bilarna. Personen på skotern visade sig senare vara Lars Wäppling. Skotern kördes tidvis på barmark. (Se karta bilaga 1.)

Helikoptern stoppade skotern vid två tillfällen för identitetskontroll och personbilarna vid ett tillfälle för identitetskontroll.

Ytterligare förstärkning av poliser från Rättvik och Funäsdalen tillkallades och infarterna till det aktuella området stängdes av. Vid den norra infarten påträffades Lars Aki Karlsson till fots med gevär och hund. Lars Aki Karlsson befann sig inom det jaktvårdsområde där han har jakträtt. Per Busk, Anders Dunder och Sven Åke Jonasson greps när de stoppades på väg ut ur området i de två bilarna. Lars Wäppling, som färdades på skoter norrut, greps först ett par dagar senare. Lars Wäppling hade fått slut på bensin i skotern som han lämnade i området och hämtades upp av en bekant, Krister Hansson.

I Per Busks bilar beslagtogs två vapen, ett gevär av fabrikat Ruger med kikarsikte samt ett kulgevär av fabrikat Sako med kikarsikte. Geväret av märket Ruger tillhörde Per Busk. Geväret av märket Sako tillhörde Lars Wäppling och fem patroner fanns i magasinet. Lars Wäppling har själv uppgett att han hade slutstycket till geväret med sig på skotern. Ingen av de vapen som togs i beslag hade slutstycken. De beslagtagna vapnen var därför inte funktionsdugliga. Vidare beslagtogs ammunition i bilen samt två GPS-enheter. Tre patroner påträffades i Per Busks byxficka samt i handskfacket och i mittkonsolen i framsätet på bilen. Patronerna har undersökts och det har visat sig att ingen av patronerna har avfyrats.

En del av patronerna hade helmantlade kopparspetsar som i första hand är avsedda för övnings- eller tävlingsskytte. Övriga patroner var avsedda för jakt. I Anders Dunders bil påträffades inget vapen. Lars Aki Karlsson bar ett kulgevär av fabrikat Sako som var oladdat. I bagageutrymmet under mattan beslagtogs ytterligare ett kulgevär av märket Brno utan slutstycke. Slutstycket fanns i innerfickan på Lars Aki Karlssons jacka. Det beslagtogs även ammunition i Lars Aki Karlssons bil.

En brottsplatsundersökning påbörjades under eftermiddagen den 6 maj 2012 och vissa spår dokumenterades. Måndagen den 7 maj 2012 gjordes en större brottsplatsundersökning av området kring Rövarberget och Sexdalsvallen. I undersökningen deltog poliser samt naturbevakarna Sture Nordlund, Mats Hallin, Pär Johansson och Lars Rehnfeldt. Vid undersökningen av området påträffades förutom de spår som tidigare iakttagits av varg, skoter och bilar följande.

Vid en korsning på vägen längs ån Sexan påträffades skospår till två platser vid sidan av vägen. Där skospåren vände påträffades magasin med fem respektive åtta patroner på var sida om vägen. Patronernas kaliber var 9 mm tillhörande en pistol Husqvarna Armémodell, Browning long 9 och kaliber 22 tillhörande en pistol kaliber 22 av okänt fabrikat. Några pistoler har inte anträffats. Platserna där skospåren och magasinerna påträffades var markerade med grankvistar och avskalning av barken på en tall. Vid en annan korsning påträffades längs ca 400-500 meter av vägen utlagda skurna köttbitar. I området hittades även bitar av skinka och hundfoder av märket Frolic.

I anslutning till platsen där magasinerna hittades säkrades skospår som undersökts av SKL. Resultaten av skospårundersökningen talade med en säkerhet av grad +2 för att skospåren överensstämde med de stövlar som tagits i beslag från Anders Dunder i samband med gripandet. Grad +2 innebär att möjligheten att erhålla dessa resultat om någon annan hypotes är sann bedöms som liten.

Vidare påträffades även tomma ölburkar som någon skjutit på. Det har även framkommit att andra personer vistats i området och att naturbevakarna haft viss kontakt med dessa.

Lars Wäppling hade under skoterfärden med sig hundhalsband som tillhörde Sven Åke Jonasson. GPS-enheten hade Sven-Åke Jonasson vid gripandet. Av utskrift från GPS-enheten och sammanställning av positionerna för GPS-enheten och hundhalsbandet framgår hur Lars Wäppling färdats på skotern, se bilaga 2 och 3.

Av de återopade sammanställningarna av avseende telefon- och SMS-kontakter mellan de tilltalade framgår bland annat följande. Vid undersökningen av Per Busks mobiltelefon har framkommit att den varit inställd på en annan tidszon och därför visar fel tidsangivelser för samtal och SMS. Enligt vittnet Joel Reyier, som är IT-forensiker hos Polisen i Dalarna, ska angivna tider justeras med tillägg av 2 timmar samt 57 minuter för att bli korrekt. Av telefonlistorna framgår att det förekommit telefonkontakter mellan de tilltalade under 4 och 5 maj 2012. Avseende Per Busk telefon har det förekommit samtal och SMS mellan framför allt Per Busk och Lars Wäppling, men även med och mellan de övriga tilltalade. Bland annat kan noteras att Per Busk den 6 maj 2012 mottog ett meddelande från Rolf Karlsson med innehåll *"Poliser i Olingskog"*. Per Busk har därefter skickat SMS till Lars Wäppling med innehåll *"Lägg ner varnad"*. Rolf Karlsson har uppgett att han ville informera Per Busk om att det kunde ha hänt en olycka efter vägen. Per Busk har uppgett att han blev orolig av meddelandet från Rolf Karlsson för att han visste att skotern Lars Wäppling körde var avställd.

Den 4 maj 2013 skickades från Lars Wäpplings telefon ett SMS till Per Busks telefon med följande innehåll:

"Dom har gått där innan kl 5 i morse kanske vid 4 tiden tror dom tagit en älg där. Såg ut som det var lospår där men nu när jag tänker efter så var det nog järvspår svårt att se när det var så lite snö och snö i spåret men

nästan hundra på att det var järv och inte lo. Och då ligger säkert en älg där. Åker dit idag igen och drar bävern efter bilen och lägger ut bitar efter sandvägen. Men är det snö ikväll lär vi prova imorgon är dom kvar kanske vi kan hitta om det ligger en älg där”

Naturbevakaren Sture Nordlund har berättat att han på lördagen den 5 maj 2012 noterade att det fanns bilspår och att det såg ut som om något hade släpats bakom bilen. Enligt Lars Wäppling har meddelandet avsett en rävvätel. Per Busk har inte kunnat erinra sig meddelandet.

Av en komplettering till förundersökningen som ingavs av åklagaren vid huvudförhandlingen och som bland annat innehåller en sammanställning från Per Busks mobiltelefon av in- och utgående samtal samt mottagna och skickade SMS, framgår att det förekommit såväl inkommande som utgående samtal till en mottagare benämnd ”kamera”. Per Busk har uppgett att det kan ha varit fråga om en åtelkamera. Det kan även ha varit så att han lånat ut SIM-kortet till Lars Wäppling.

Polisen gjorde husrannsakan den 8 maj 2012 i Anders Dunders bostad och den 9 maj 2012 i Lars Wäpplings bostad. Det har inte framkommit att husrannsakan i de övriga misstänkta bostäder gjorts. Åklagaren har påtalat resursbrist som orsak till att husrannsakingar inte gjordes tidigare och i anslutning till gripandena. De husrannsakingar som gjordes i de tilltalades bostäder har inte tillfört något till utredningen.

Utredningen har vidare visat att den skoter som Lars Wäppling färdades på tillhör Sven Åke Jonasson. Skotern kördes till området av Anders Dunder och Lars Wäppling. En oregistrerad släpvagn tillhörande Sven Åke Jonasson användes. Släpvagnen ställdes av i området. Skotern var avregistrerad, oskattad och oförsäkrad. Släpvagnen var hembyggd.

De tilltalade har därutöver i huvudsak uppgett följande.

De tilltalade har samtliga uppgett sig ha jakt och natur som sina stora intressen. De har samtliga berättat att de var ute i det aktuella området för att rekognosera bäver. Lars Aki Karlsson skulle på måndagen den 7 maj få besök av danska jägare som skulle jaga bäver i området kring Sexdalsvallen. De har samtliga uppgett att de kände till att det i området kring Sexdalsvallen och Rövarberget fanns ett vargrevir som stod under tillsyn av naturbevakare och att det bedrevs forskning i området.

Per Busk har inte haft jakträtt i det aktuella området. Han hade inte löst ut sitt jaktkort för säsongen. Han hade licens för jaktvapen, men inte för pistol. Han kände Anders Dunder genom gemensamma vänner, men de har inte jagat tillsammans. Lars Aki Karlsson är en kompis sedan ungdomsåren och de bodde grannar vid den aktuella tiden i Lillhärdal. De har jagat småvilt tillsammans. Sven-Åke Jonasson är hans kusin och de har ibland jagat tillsammans inom samma licensområde. Han har känt Lars Wäppling i ca 10 år. De umgås och har jagat tillsammans. Han befann sig i området för att rekognosera inför bäverjakten. Han hade sitt gevär med sig för att Lars Aki Karlsson skulle hjälpa honom eftersom framstocken låg an mot pipan och det egentligen ska vara några millimeters avstånd däremellan.

Inte heller **Lars Wäppling** har haft jakträtt i området. Inte heller han hade löst ut sitt jaktkort för säsongen. Han har licens för jaktvapen och för grytpistol. Han har arbetat som viltvårdare och jägare inom forskningsprojekt då han var anställd av Svenska Jägareförbundet. Han har bedrivit bäverjakt. Han arbetar som naturguide i ett företag med verksamhet inom jakt- och fisketurism. Han rekognoserade efter bäver, men stötte på flera vargspår. Han är intresserad av natur och vilt och var därför nyfiken på vargspåren när han såg dem. Han åkte längs ån Sexan på västra och östra sidan samt ner söderut. Han var i samma område på torsdag eller fredag med Anders Dunder och på lördagen tillsammans med Per Busk. Han och Per Busk gick efter ån på lördagen.

Anders Dunder känner Per Busk som storjägare av älg i Härjedalen. Han känner Sven Åke Jonasson som jägare, men de umgås inte. De har inte jagat tillsammans. Han är endast ytligt bekant med Lars Aki Karlsson. Däremot känner han Lars Wäppling lite bättre, men de har inte jagat tillsammans. Han hade inte löst ut sitt jaktkort för säsongen. Han har inte licens för pistol utan enbart för bössor. Per Busk ringde till honom vid sjutiden lördagen den 6 maj och frågade om han ville med ut för att rekognosera bäver. Per Busk ringde sedan på nytt för att be honom hämta Lars Wäppling och skoter med släp hos Sven Åke Jonasson. Det rådde ett besvärligt väglag i området. Han följde med mest för att umgås med jaktkamrater i skogen. Han hade inget vapen med sig. Han såg vargspår, men reagerade endast på dessa som hundägare. Han minns inte att han var i området under fredagen tillsammans med Lars Wäppling.

Sven Åke Jonasson kände inte Anders Dunder innan den aktuella händelsen. Han bor granne med Per Busk och umgås med denne. Han bor granne även med Lars Aki Karlsson. Han känner Lars Wäppling och denne har lånat hans skoter tidigare. Han har inte licens för pistol. Han följde med Lars Aki Karlsson på söndag morgon vid sextiden och de hämtade Per Busk. De åkte in vid Olingskog, den södra infarten. De körde fast med bilen och Per Busk kontaktade då Lars Wäppling eller Anders Dunder. Han och Lars Aki Karlsson åkte norrut mot kalkautomaten och vände sedan tillbaka. Han hade inget vapen med sig. Han såg det som en fin söndagsutflykt.

Lars Aki Karlsson har berättat att Per Busk är hans bästa kompis. De jagar mycket tillsammans och har alltid umgåtts mycket. De brukar jaga på Per Busks egen mark. Han känner inte Anders Dunder. Sven Åke Jonasson har han tidigare bott granne med och på den tiden umgicks de. Han har också umgåtts mycket med Lars Wäppling tidigare innan denne flyttade. Per Busk kontaktade honom på fredag kväll. Han åkte vid sjutiden på morgonen den 6 maj 2012 tillsammans med Per Busk och Sven Åke Jonasson till det aktuella området för att kolla om det fanns

bäver. Han hade sin hund med sig och två jaktvapen. Han åkte in vid Olingskog och svängde av vänster mot vindskyddet. De körde fast med bilen och han släppte av Per Busk.

De tilltalade har i huvudsak lämnat samstämmiga uppgifter om den i målet aktuella händelsen. Lars Aki Karlsson skulle få besök av danska jägare som skulle jaga bäver och det föranledde den rekognosering som skedde helgen den 5 och 6 maj 2012. Per Busk ringde redan på fredag kväll den 4 maj till Lars Aki Karlsson angående att bäver skulle rekognoseras på söndagen. Lars Wäppling har berättat att han var tillsammans med Anders Dunder i området under torsdagen eller fredagen. Lars Wäppling har också berättat att Per Busk var med honom i området på lördagen. Per Busk har varken kunnat motsäga eller bekräfta den uppgiften. Lars Wäppling har berättat att han under lördagen såg spår av varg som följde vägen.

Per Busk, Sven Åke Jonasson och Lars Aki Karlsson åkte tidigt söndag morgon ut till det aktuella området. De körde fast med bilen på Dala-sidan av området söder om parkeringsplatsen, se karta bilaga 1. Per Busk ringde till Lars Wäppling och/eller Anders Dunder för att få ut en skoter till området. Anders Dunder har berättat att Per Busk ringde till honom och att han sedan ringde till Lars Wäppling. Lars Wäppling har bekräftat detta. Anders Dunder hämtade Lars Wäppling och de hämtade tillsammans Sven Åke Jonassons skoter på dennes släpvagn. Eftersom Anders Dunder hade sommardäck på sin bil så de hämtade Per Busks bil som hade vinterdäck.

Lars Wäppling visste inte att skotern var avställd, men däremot att den var svårstartad. Lars Wäppling tog med sig ett hundhalsband för att kontrollera hundhalsbandets funktion. Lars Wäppling åkte först söderut på den västra sidan av Sexan, körde sedan över ån söder om Rövarberget, körde därefter runt på myren en sväng och för att sedan vända tillbaka. Han körde därefter norrut. Lars Wäppling har uppgett han kan ha kört även på den östra sidan av ån. Lars Wäppling stoppades

vid två tillfällen av polishelikoptern. Vid det andra tillfället stoppades han norr om Tandsjöberget (se karta bilaga 1). Lars Wäppling har uppgett att hans avsikt var att åka till en fåbod vid Gönån där han har en stuga, men att han fick bensinstopp, lämnade skotern och fortsatte till fots. Han ringde till en bekant som hämtade honom. Naturbevakare Lars Rehnfeldt fick i uppdrag att spåra Lars Wäpplings skoterfärd den 7 maj 2012. Hans dokumentation av skoterspår och vargspår framgår av en översiktskarta (se karta bilaga 2). Av Lars Rehnfeldts spårning framgår att Lars Wäppling från Sexdalsvallen kört ca 9,3 km och där fått stopp, (se karta bilaga 3) Lars Wäppling har därefter fortsatt österut till fots ca 5,2 km.

Lars Wäppling har vidare berättat att han kan ha haft en rävåtel i området och att han kan ha skickat SMS till Per Busk om det. Han gjorde vissa stickspår från vägen och ut i terrängen för att han blev nyfiken när han såg spår. Han har vidare uppgett att han anser att det är skillnad på att titta på spår och att följa spår. Han har inte fullföljt någon spårning den 6 maj 2012 utan endast tittat på olika viltspår korta sträckor.

Tingsrättens bedömning

Av 2 § jaktlagen (1987:259) framgår att med jakt avses att fånga eller döda vilt och att i sådant syfte söka efter, spåra eller förfölja vilt. Av 3 § samma lag framgår att viltet är fredat och endast får jagas om detta följer av lag eller beslut som meddelats med stöd av lagen. Av 31 § samma lag framgår att jakt inte får ske från motordrivna forskaffningsmedel och att sådana inte heller får användas för att bli sökta efter, spåra, förfölja eller genskjuta vilt. Av 43 § 2 p och 44 § jaktlagen framgår att den som med uppsåt eller oaktsamhet bryter mot 3 eller 31 §§ döms för grovt jaktbrott om jakten avsett ett hotat, sällsynt eller annars särskilt skyddsvärt vilt, om jakten utförts vanemässigt eller i större omfattning, om jakten utförts med otillåten hjälp av ett motordrivet forskaffningsmedel eller någon annan motordriven anordning, eller utförts med särskilt plågsam jaktmetod. Straffet för grovt jaktbrott är enligt 44 § 1 jaktlagen fängelse lägst sex månader och högst fyra år.

För såväl jaktbrott som för annan brottslighet gäller att det för fällande dom att det ska ställas sådant krav på bevisningen att det ska vara ställt utom rimligt tvivel att den som är tilltalad har gjort sig skyldig till det brott som åklagaren lägger den tilltalade till last. Detta innebär att det praktiskt taget ska vara uteslutet att någon annan än den tilltalade begått den åtalade gärningen. Det är åklagaren som har att styrka åtalet och som måste motbevisa den tilltalades uppgifter.

Varg är ett fredat rovdjur som är särskilt skyddsvärt och som inte får jagas utan särskilt jakttillstånd.

Bäverjakt är reglerad och pågår i det aktuella området, som tillhör norra Sverige, från den 1 oktober till den 15 maj. Det är utrett att bäver finns i Sexan och att bäver jagas i de berörda jaktområdena. Åklagaren har inte ifrågasatt att Lars Wäppling deltog i bäverjakt med danska besökare veckan efter den i målet aktuella helgen och att det sköts bävrar under jakten.

Det är i målet utrett att i det aktuella området i trakten kring Rövarberget och Sexdalsvallen i Dalarna och Härjedalen finns ett vargrevir, det s k Tandsjöreviret. Det är styrkt genom Håkan Sands och naturbevakarnas vittnesmål, Håkan Sands redovisning av det märkta vargparets positioner samt av fotodokumenterade spår att varg uppehöll sig i området omkring den 2-6 maj 2012. Med hänsyn till att tidsbestämningen av vargspåren blir beroende av väderlekens skiftningar i nederbörd och temperatur finns det en viss osäkerhet vid vilken tidpunkt de nämnda dokumenterade vargspåren gjorts.

Frågan är om det kan anses vara ställt utom rimligt tvivel att de tilltalade i enlighet med gärningspåståendet sökt efter, spårat och förföljt varg i syfte att döda eller skada varg. För att det ska kunna anses vara ställt utom rimligt tvivel krävs att det finns stödbevisning som knyter de tilltalade till den åtalade gärningen.

Åtalet bygger på en rad olika omständigheter som talar för att det varit fråga om illegal jakt i området. Åklagaren har beskrivit ett händelseförlopp som innefattat att Lars Wäppling från skotern sökt, spåret och förföljt varg och att övriga tilltalade, d v s Per Busk, Anders Dunder, Sven Åke Jonasson och Lars Aki Karlsson, förflyttat sig och placerat sig för att ha möjlighet att skjuta vilt. Åklagaren har anfört en rad omständigheter som talar för att det i området i vart fall förberetts en illegal jakt. Åklagarens beskrivna händelseförlopp framstår som sammanhängande och logiskt och innehåller flera omständigheter som talar för att det varit fråga om illegal jakt i området. Frågan är om dessa omständigheter i tillräcklig grad kan knytas till de tilltalade eller någon av dem.

Lars Aki Karlsson har på den position han hade vid norra infarten befunnit sig i ett jaktområde där han hade jakträtt. Lars Wäppling, Per Busk, Anders Dunder och Sven Åke Jonasson har däremot uppehållit sig i jaktvårdsområden som de inte hade jakträtt i. Mot bakgrund av att samtliga tilltalade är erfarna jägare framstår det som märkligt att den planerade bäverjakten skulle ske i ett område där ingen av dem hade rätt att jaga. Det har inte påståtts av någon av de tilltalade att de sett spår av bäver söndagen den 6 maj 2012.

Det har emellertid framkommit i målet att det i veckan efter den 6 maj 2012 sköts bäver i området. De tilltalades förklaring att de varit ute för att rekognosera inför bäverjakt är inte heller den i sig så osannolik att den kan lämnas helt utan avseende.

Mot bakgrund av vad som framkommit av utredningen i målet är det klarlagt att Lars Wäppling den 6 maj 2012 i vart fall tidvis under sin färd på skotern har följt vargspår. Mycket talar för att Lars Wäppling även sökt efter just varg, framför allt genom hans färdväg på skotern och att han vistats i området under flera dagar. Lars Wäpplings färdväg med skoter söder om Rövarberget talar även för att det kan ha varit i syfte att försöka ringa varg med hjälp av snöskoter. Dessa omständigheter ensamma är emellertid inte tillräckliga för en fällande dom mot Lars Wäppling.

Per Busk, Anders Dunder och Sven Åke Jonasson har deltagit under söndagen den 6 maj 2012 genom att färdas i bil i området och ha kontakt med Lars Wäppling som färdades på skoter. Utredningen om samtal och SMS till och från Per Busks mobiltelefon ger intryck av att handla om jakt och förberedelse till sådan. Även om de förklaringar som de tilltalade lämnat till de olika meddelandena i vissa delar framstår som undvikande och som bortförklaringar, är dessa inte så osannolika att de utan vidare kan lämnas helt utan avseende.

När det gäller skoavtrycken intill fyndplatsen för de två magasinerna med ammunition talar också dessa för att det kan ha varit fråga om en illegal jakt. Undersökningen av skospåren talar visserligen med viss styrka för att det är fråga om spår som avsatts av Anders Dunders stövlar, men det saknas i övrigt bevisning som knyter Anders Dunder eller någon annan av de tilltalade till den ammunition som påträffats i anslutning till skospåren. Några pistoler avsedda för de beslagtagna patronmagasinen har inte påträffats. Det saknas även stöd i utredningen för att binda de tilltalade eller någon av dem till de påträffade köttbitar och hundfoder som lagts ut.

I de två bilar som Per Busk, Anders Dunder och Sven Åke Jonasson färdades i påträffades två vapen tillhörande Per Busk och Lars Wäppling. Båda vapnen saknade slutstycken. Lars Wäppling har uppgett att han hade slutstycke till sitt vapen med sig på skotern. Per Busk har uppgett att han hade sitt vapen med sig för att Lars Aki Karlsson skulle hjälpa honom att justera det och att slutstycket fanns kvar i vapensåpet i bostaden. Dessa uppgifter har inte motbevisats.

Det åtalade brottet har ett högt straffvärde och därmed måste även höga krav ställas på bevisningen. Åtalet bygger i allt väsentlig på indicier. Det finns dock flera omständigheter i utredningen som inte kunnat knytas till de tilltalade eller någon av dem. Det kan heller inte anses styrkt i målet att de tilltalade haft till syfte att döda

eller skada varg. Sammantaget gör tingsrätten därför den bedömningen att det inte kan anses vara ställt utom rimligt tvivel att Per Busk, Lars Wäppling, Anders Dunder, Sven Åke Jonasson och Lars Aki Karlsson tillsammans och i samförstånd gjort sig skyldiga till grovt jaktbrott. Åtalet ska därför ogillas.

De särskilda yrkandena om förverkande

Till följd av utgången i skuldfrågan ska de särskilda yrkandena om förverkande av del av värdet på Jonassons skoter och de i beslag tagna GPS tillhörande Busk ogillas.

Övriga frågor

Huvudförhandlingen har i tingsrätten pågått under tre dagar. Målet har varit omfattande och innefattat svårbedömda bevisfrågor. Utredningsmaterialet i målet har varit mycket omfattande. Förundersökningen har pågått under lång tid. Målet har rört ett speciellt rättsområde och har därför krävt mer arbete än normalt. De tilltalade var inledningsvis häktade.

Advokaterna Hans Östberg, Johan Matz, Håkan Müntzing och Åke Söderman har förordnats som offentliga försvarare. För Per Busk förordnades advokaten Tomas Wikner som offentlig försvarare. Per Busk har efter att tingsrätten inte bifallit hans begäran om byte av offentlig försvarare anlitat advokaten Carl H Robson som privat försvarare. Advokaten Tomas Wikner har entledigats från uppdraget som offentlig och har tillerkänts ersättning av allmänna medel med sammanlagt 78 868 kr, varav 43 384 kr för arbete med 34 timmar.

Advokaten Johan Matz har begärt ersättning med sammanlagt 200 813 kr, varav 130 710 kr för arbete motsvarande 102,5 timmar. Till kostnadsräkningen har bifogats en arbetsredogörelse med tidredovisning för de åtgärder som utförts. Den

begärda ersättningen bedöms vara skälig med hänsyn till uppdragets omfattning och art.

Advokaten Åke Söderman har begärt ersättning med sammanlagt 196 017 kr, varav 132 704 kr för arbete 104 timmar. Till kostnadsräkningen har bifogats en arbetsredogörelse med tidredovisning för de åtgärder som utförts. Den begärda ersättningen bedöms vara skälig med hänsyn till uppdragets omfattning och art.

Advokaten Hans Östberg har begärt ersättning med sammanlagt 262 170 kr, varav 188 210 kr avser arbete 147,5 timmar och 2 806 kr utlägg för resor. Till kostnadsräkningen har bifogats en arbetsredogörelse. Av arbetsredogörelsen framgår inte tidsangivelser för varje redovisad åtgärd, utan istället har sammanlagd tid för olika delmoment av handläggningen redovisats. Advokaten Östberg har redovisat resor Falun – Mora tur och retur i samband med huvudförhandlingsdagarna samt resa Falun – Olingskog tur och retur. Med hänsyn till uppdragets omfattning och att Hans Östbergs uppdrag varit något mer krävande än övriga försvarares, får skälig ersättning anses vara arbete motsvarande 120 timmar, d v s 153 120 kr. Då Appelli Advokater sedan våren 2014 har mottagningskontor i Rättvik är advokaten Östberg endast berättigad till ersättning för resor från Rättvik i samband med inställelse till huvudförhandling och till Olingskog. Även ersättningen för tidsspillan ska därför sättas ned i motsvarande mån. Ersättningen för tidsspillan ska sättas ned med 6 timmar och bestäms till sammanlagt 10 timmar. Ersättningen för utlägg avseende resor sätts ned med 36 mil och ersättning för utlägg bestäms till sammanlagt 56 mil. Hans Östberg tillerkänns sammanlagt ersättning med 208 160 kr, varav mervärdesskatt ingår med 41 632 kr.

Advokaten Håkan Müntzing har begärt ersättning med sammanlagt 186 841 kr, varav 141 636 kr för arbete motsvarande 111 timmar. Advokaten Müntzing har även yrkat ersättning för tidsspillan samt utlägg för resor och övernattningar. Advokaten Müntzing har efter huvudförhandlingen inkommit med en

arbetsredogörelse med tidredovisning för de åtgärder som utförts. Den begärda ersättningen bedöms vara skälig med hänsyn till uppdragets omfattning och art.

Per Busk har vid frikännande dom yrkat ersättning för rättegångskostnader med 180 850 kr avseende kostnaderna för advokaten Carl H Robson. Advokaten Robson anmälde sig som ombud och försvarare för Per Busk den 13 oktober 2014 och har i sin arbetsredogörelse redovisat nedlagda arbetsåtgärder från den 15 augusti 2014. Den nedlagda tiden för arbete som redovisats uppgår till 92 timmar. Advokaten Robson har därutöver yrkat ersättning för tidsspillan samt utlägg avseende resor och övernattningar.

I mål där den tilltalade frikänns kan rätten enligt 31 kap 2 § rättegångsbalken besluta att den tilltalade ska få ersättning av allmänna medel för sina kostnader för försvarare under förutsättning att kostnaderna skäligen varit motiverade för att den tilltalade skulle kunna tillvarata sin rätt. Med hänsyn till den begränsade tid som advokaten Robson biträtt Per Busk som försvarare och att visst arbete utförts av tidigare förordnad offentlig försvarare, kan den tid som redovisats av advokaten Robson inte anses vara skälig. Skälig ersättning för advokaten Robsons arbete bedöms motsvara en rimlig tidsåtgång om 72 timmar. Ersättningsyrkandet avseende tidsspillan och utlägg ska bifallas. Per Busk tillerkänns således ersättning för sina rättegångskostnader med 148 950 kr, varav mervärdesskatt ingår med 29 790 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 4 (Dv 400)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, inges till tingsrätten senast den 17 december 2014.

Agneta Nyman

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19681226-0013	Datum för dom/beslut 2014-11-26
Efternamn Busk	Förnamn PER Johan

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2012-05-06	2012-05-23
------------	------------

Särskild anteckning

- Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19440206-7757	Datum för dom/beslut 2014-11-26
Efternamn Dunder	Förnamn Helge ANDERS

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2012-05-06	2012-05-23
------------	------------

Särskild anteckning

- Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19640521-8212	Datum för dom/beslut 2014-11-26
Efternamn Jonasson	Förnamn SVEN ÅKE

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av slutna ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2012-05-06	2012-05-23
------------	------------

Särskild anteckning

- Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19690321-6999	Datum för dom/beslut 2014-11-26
Efternamn Karlsson	Förnamn LARS Aki

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2012-05-06	2012-05-24
------------	------------

Särskild anteckning

- Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19840227-8595	Datum för dom/beslut 2014-11-26
Efternamn Wäppling	Förnamn Robert LARS

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2012-05-09	2012-05-24
------------	------------

Särskild anteckning

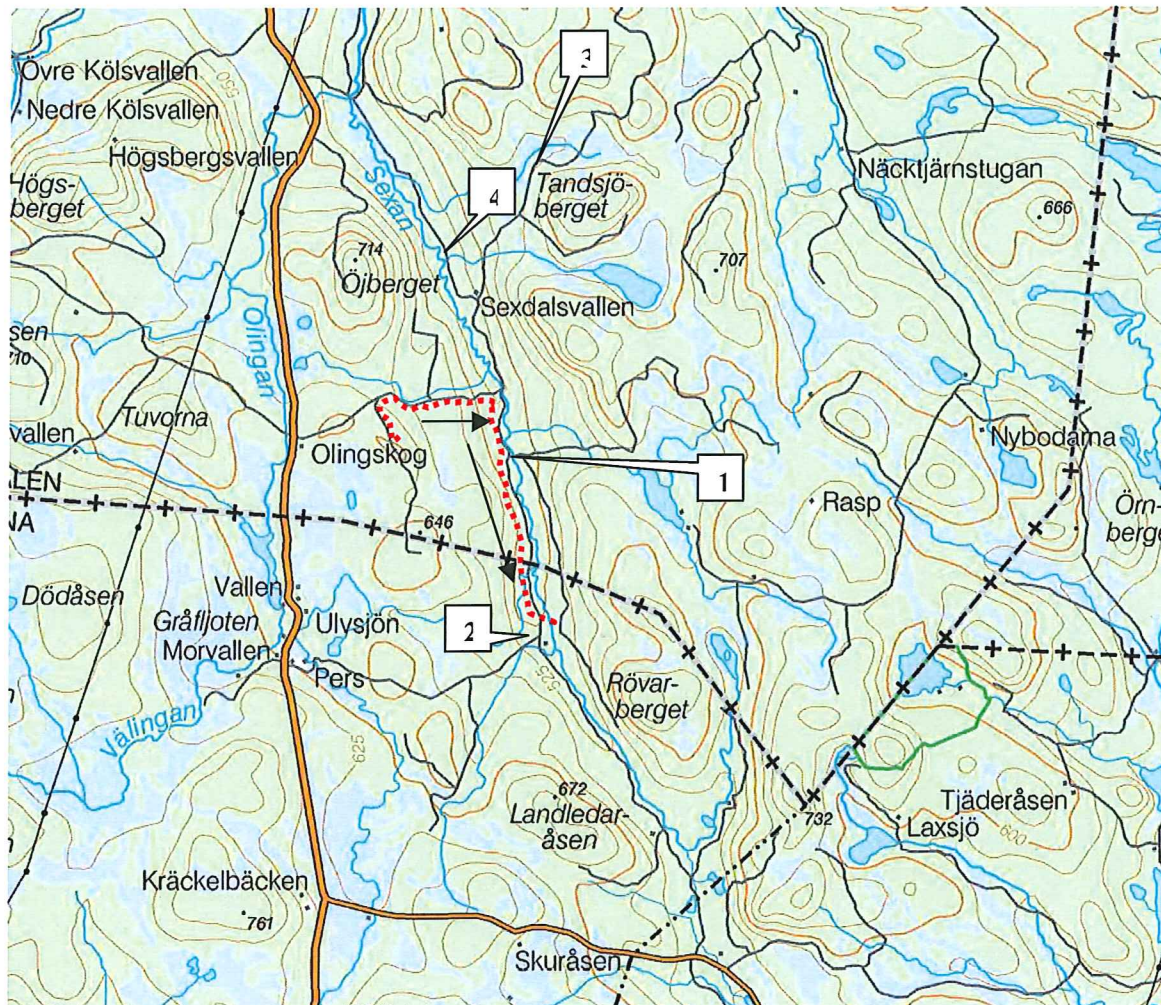
- Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Kartöversikt.

Punkt 1 = Kalkautomat

Punkt 2 = Platsen där dom två bilarna stod parkerade under inflygningen i området. Även platsen där vi landade för idkoll.

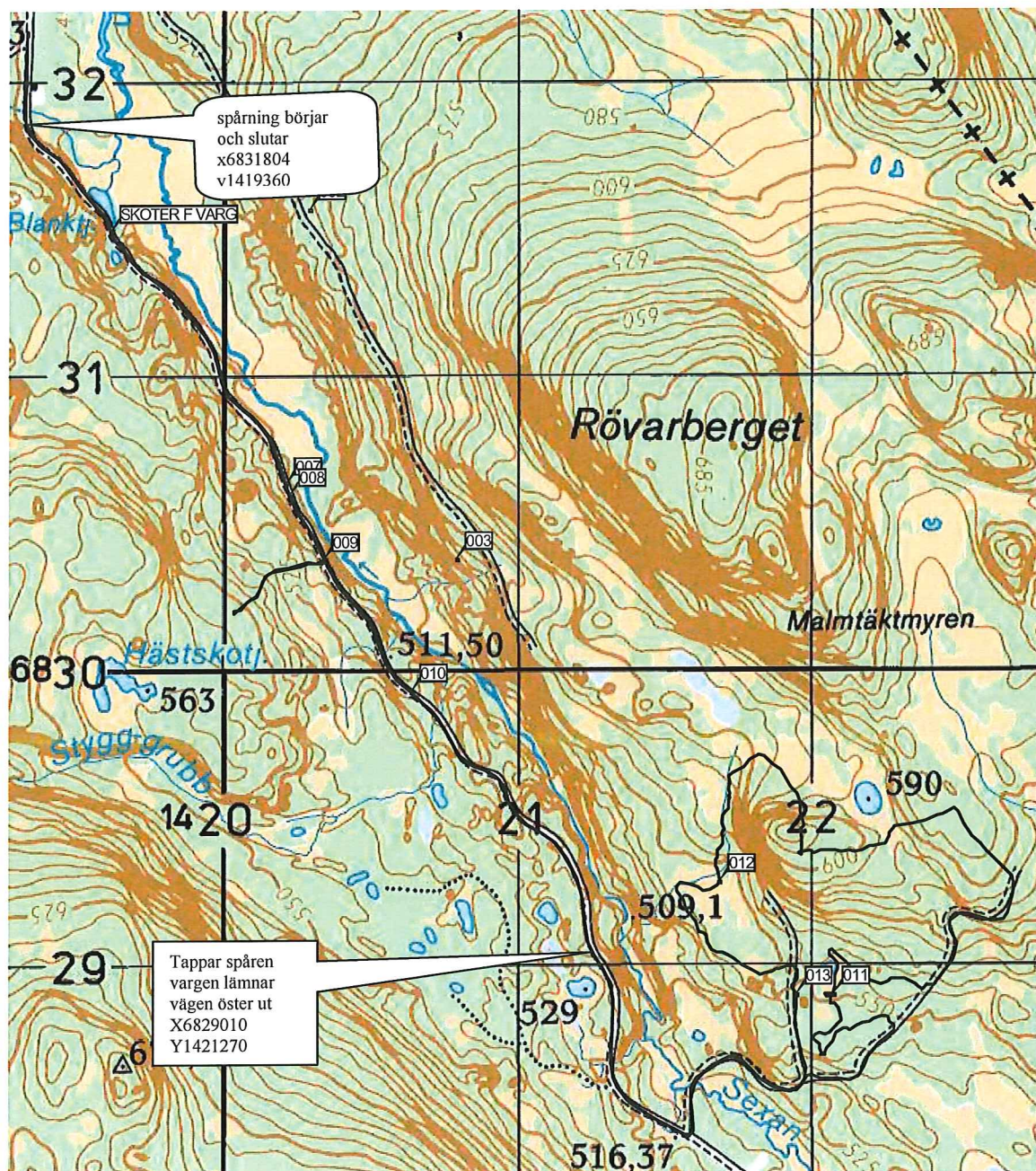
Punkt 3 = Platsen där skotern stoppades.

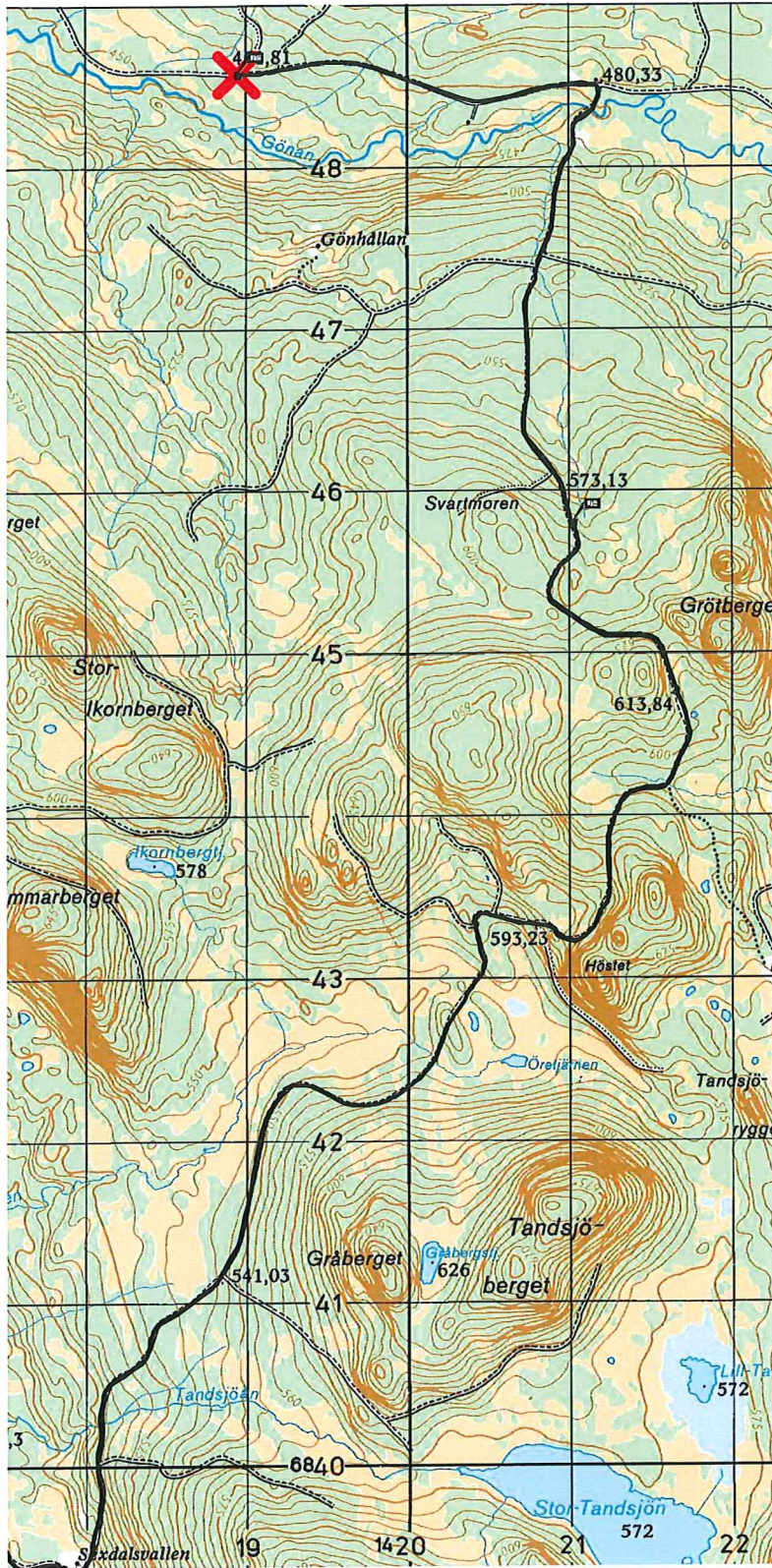
Punkt 4 = "Fikaplaten" där bilarna stannade.

Röd prickad linje är vargarnas väg in i området på lördagen. Svart pilar är riktningen. Där vargarna gick av vägen ned mot ån strax ovanför punkt 2 följdes de efter av en person på lördagen.

Karta 1:50 000 Gröna kartan visar mer detaljer och fler småvägar i området.

Kartbilden ovan är från röda kartan 1:250 000.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt

6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.